

Krsto Vuković
VERTIGO

Krsto Vuković

Vertigo

Budva
2018.

Krsto Vuković
VERTIGO

Izdavač
JU Narodna biblioteka Budve
Žrtava fašizma bb, Budva

Za izdavača
Mila Baljević

Glavna i odgovorna urednica
Mila Baljević

Urednica izdanja
Stanka Rađenović Stanojević

Recenzentkinja
Natalija Đaletić

Lektorke
Natalija Đaletić i Stanka Rađenović Stanojević

Kompjuterska i likovna obrada
Aleksandar Petrović

Štampa
Golbi print, Podgorica

Tiraž
200

*Za podršku tokom
istrajavanja na rukopisu
veliku zahvalnost
dugujem mojoj divnoj
sestri Klari i plemenitom
čovjeku, zetu Tomasu
Veberu.*

*Für die Unterstützung
während der
Manuskriptausdauer
schulde ich große
Dankbarkeit meiner
wunderbaren Schwester
Klara und dem
edlen Mann, dem
Schwiegersohn Thomas
Weber.*

Kad napustiš sebe saznaćeš ko ti stvarno treba

(crtica o pjesničkoj zbirci Vertigo Krsta Vukovića)

Stvar pjesme je događaj koji ona stvara, a taj događaj nikada u sebi nije do kraja definisan. Definiše ga naš pogled na tu stvar, stvar pjesme. I tad o događaju možemo pričati.

Čemu nas predaje poezija Krsta Vukovića? Kakav fraktal svijeta je Krsto birao i oblikovao u svom stvaralaštvu, prvo za sebe a onda za nas?

Možda bi se za pesništvo moglo kazati da je ono umeće radjanja Zemlje nasuprot Nebu. Ali da bi se to reklo neophodno je da ono otme svetlost sa Neba i daruje ga Zemljii.

(Novica Milić, *Ljuba ili o etici*)

Istina pjesničkog postojanja je istina postojanja u ničemu i na ničemu; prebivajući ovdje pjesnički, čovjekov je usud da se oslanja na ništa i okreće oko ništa kao oko svoje poslednje istine. Suočavanje s ništavnošću sada valja odmjeriti u njegovoj istini. Vuković nam u pjesmi *Uloge* predstavlja svoju istinu:

Potpisujem životom i ovaj/Poslednji čin.

I ne, ne brini/ne igram više.

Sve uloge/potrošene/jedu same sebe.

Tako je valjda/uvijek bilo.

Onaj koji se daje/Bezuslovno/gubi brzo, sigurno i trajno.

*Onaj koji uslovjava/krivicu svoju slavi bahato,
pobjedi nad Ljubavlju/nada se, potajno.*

Da bi se pokazalo Biće, potrebno je osluškivati odjeke tog rastrgnutog i razbacanog glasa, kako bi se on iz sjenke okupio u svjetlo jače od svakog lika zagledanog u sebe.

Kako nam se pokazuje Krstovo pjesničko Biće?

Uvodna pjesma *Igra*, koja otvara Vukovićevu zbirku *Vertigo*, je programska, anticipira tematiku knjige i poziva na svojevrsni pakt sa čitaocem, na jednom, odnosno, sa samim sobom, na drugom nivou. Čini se da pjesnik egzistenciju vidi kao igru, ali iz jedne pozicije kada su mnoge igre odigrane, pa se iz pozicije onoga koji je volio i patio, nataložilo i steklo iskustvo da se preispitaju *pravila igre*, ali i *pravila* pisanja. Pjesnik je rastrgnut između gordosti intelekta, čime bi da ovlada emocionalnim iskustvom, i emanacijom srca koje ne pulsira znanjem već pristaje na tajne, na ezoteriju.

Igra, kao fenomen ljudske egzistencije, nije samo način postojanja čovjeka; zahvaljujući igri čovjek razumije sebe kao smrtnika, ratnika, ljubavnika, ali i igrača. Otvarajući mogućnost razumijevanja same ljudske egzistencije, igra pruža mogućnost i za razumijevanje cjelokupnog bivstvovanja.

Igra takođe prepostavlja zajednicu. Igra nije tek pojedinačni čin, ona doduše podrazumijeva individualnu slobodu naspram obavezujućih normi stvarnog svijeta, ali, isto tako, zahtijeva i – zajednicu igre. Oni koji se igraju, pripadaju svijetu igre, oni su prizvani kao igrači.

Vuković priziva svoje Igrače: **Slobodu, Hrabrost, Sumnju, Žrtvu, Sreću, Ljubav i Vrijeme.**

Tvorci igre, zbog toga što su u igri, utapaju se u nju, ali tako da zadržavaju svoj karakter, odnosno svoju ulogu. Krstovi Igrači su karakterni, zaokruženi u svojoj specifičnoj težini.

Sloboda: *Ako ne znaš pravila, možda si u prednosti.*

Hrabrost: *Ako ne igras sa jačim od sebe izgubiceš, sigurno.*

Sumnja: *Ako igras na sigurno, uvećavaš šanse da izgubiš.*

Žrtva: *Ako daješ da bi dobio, tude šanse tvoja su nesanica.*

Sreća: *Oči sunca pune pritajenu tugu ne vide.*

Ljubav: *Kad napustiš sebe saznaćeš ko ti stvarno treba.*

Vrijeme: *Ko žuri slabo gdje stigne. Skazaljka je mamac u vječnoj sadašnjosti.*

Zajednica Krstove Igre je, utoliko, autentična koegzistencija. Hijazmi i ukrštanja nastala kombinacijom Igrača i kataloga je **Vertigo** pjesničkog bića, ali i Čovjekovog Sopstva:

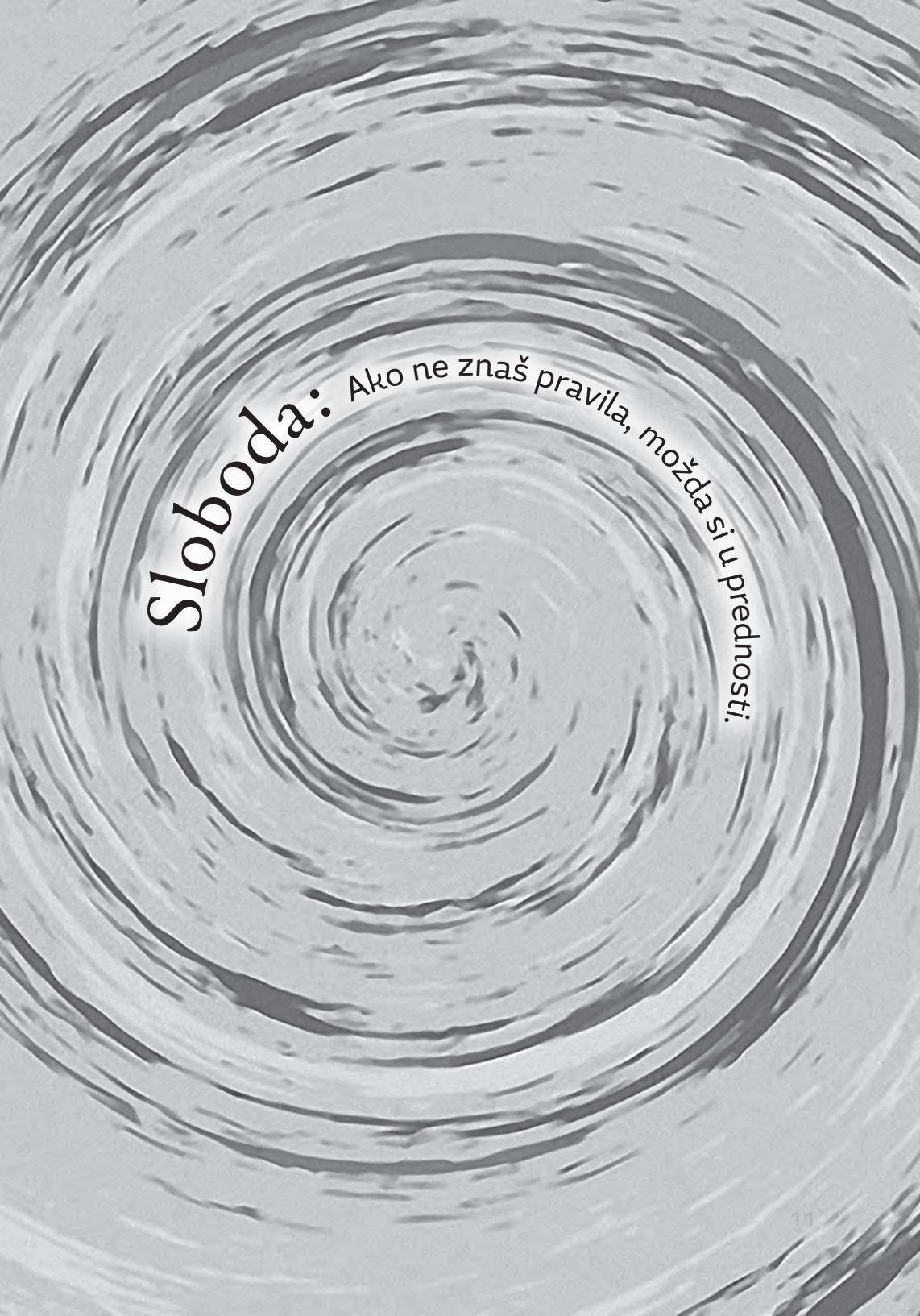
Mislio sam da vladam sobom/A rođen na pogrešnom mjestu/u pogrešnom trenutku/u raspršenoj, i nikad smirenoj/ kosmičkoj prašini. (iz pjesme Neznanje).

Suviše sam znatiželjan, suviše pitalica, suviše neobuzdan da bi mi se dopao jedan odgovor. Uvijek sam dorastao slučaju... dvostruk sam. A vi postanite slučaj ili pad – izbor je na vama! – poručuje nam Vuković svojom poezijom.

Ne pristaje na ulogu **Zatočnika zabluda**, koja nam je, čini se, u ovom svijetu, svima dodijeljena!

Snagom tvoračke riječi zauzdava li Vuković beskraj ili ga vraća zemlji!?

Natalija Đaletić,
mr opšte književnosti i teorije književnosti

Sloboda: Ako ne znaš pravila, možda si u prednosti.

Igra

Hajde da potegnemo razmjenu misli
O greškama u koracima i Tvorcu pravila!
O Gubitnicima i perspektivi
Utješne Riječi da sve ima početak, kraj
i rješenje, kad god zagrebeš jače.
O uglu gledanja na igru.
O plesu nade i strepnje
u raširenim zenicama
gdje još uvijek
maleno, izgubljeno dijete
tiho plače.

Hajde da vidimo zašto je,
uvijek u sumraku,
sporan pojam Dobitnika.
Zašto nemir pušta sa litice,
umagljenog lica, u bezdan gladni
Stradalnika.
Odavno se filozofija smisla
ne veže za ishod.
Plava je plava,
boja Davljenika.

Hajde da mijenjamo strategiju igre!
Možda, nisam tu da bih dobio ili izgubio
Možda je odgovor u neuhvatljivom zanosu,
u zabludama o prestrojavanju.
Ne pričaj o daljinama koje to nisu!
Daljine koje jesu gužvaju prostor kosmosu

nezavisno od naše volje.
Pričajmo o potrebi zalijetanja
u srce pokreta,
u dubinu misli siđi,
dirni nemirnu dušu,
makar bila
gubitkom prokleta!

Uloge

Potpisujem krvlju krivicu.
Okrećeš glavu
i predaješ Bogu istinu
kao da nikada nisam
rosio na dlanovima tih praznih
nevoljnih ruku.
Svaka riječ
suvišna je, znam,
kad prazan pogled
i zamrli dodiri
pretaču u čutanje
klicu mržnje
i sabranu muku.

Ne, ne želim da staneš
i zadržiš
osmjeh još malo,
u provjereno
lažnom sjaju!
Moja duša je navikla da grli
Nutrinu, bez
ukusa gorčine
i sumnje
da je bilo smisla
opirati se
osmišljenom, njegovanom
Kraju.

Potpisujem životom i ovaj

Poslednji čin.
I ne, ne brini,
ne igram više.
Sve uloge,
potrošene,
jedu same sebe.
Tako je valjda
uvijek bilo.
Onaj koji se daje
Bezuslovno
gubi brzo, sigurno i trajno.
Onaj koji uslovljava
krivicu svoju slavi bahato,
pobjedi nad Ljubavlju
nada se,
potajno.

Opsesija

Progone me neki ljudi,
uporno.
Pasjim nametom
zagone se u orahovinu
Prebiraju tragove, rovare
Vole da prćkaju po tuđem
Nema veze što stalno kasne,
ne valja im da odustanu.
Ako bi stali
njihovo bi udarilo u mozak,
potraga bi pojela goniče,
od svojeg tereta bi pali.

Progone me neki prizori.
Lijepe se za mene,
sapliću mi želje
Sve bih dao da sam žmурio
no, i slijepom bi se urezali!
Džaba sam odmarao dušu
u ozračju zore
Kad đavo tjeraše đavolicu
Bolje da sam kući požurio.

Progone me neke riječi.
Kažu mudri da takvim nema kraja
Svaki napor da ih izujem
zaludan je
Svaka nada izlišna,
Svaka sputana želja znak slabosti

Svaki biljeg na razmeđu
strepnje, prividne slobode
i hrabrosti
Simptom ludosti.

Progoni me jedna misao
da me neke misli,
nikada napustiti neće.

Bijeg

Prije mira za izmoreno srce
– staništa neiščekanog –
Prije zemlje i vakta
– odredišta kranjeg, nedosanjanog –
Bjelinu grudi razmiče garež
Mliječ oblikuje crnilo
Svježinu gužvaju zapetljane misli.

Pogledaj kako
lešinare, dozivajući
na opšti grabež
prije odluke
Božije
dušu razmeđuju crvi prvi!
Upijaju strvinari
Rastrvljuju pijavice
Ogoljenu, od sunca je štite
muve beskrile,
izrojene
i udavljenе
u ustajalom znoju
i prevreloj krvi.

Pogledaj samo
kako misao na misao reži!
Kako čutanje
čuvanu i nadošlu priču
besomučno
prevodi u jednu

kratku
tešku
sumornu
blijedu i
malaksalu
nemuštu riječ.
Onu što zavidi legendi
i od nje kukavički bježi.

Goli život

Izmislili satelit, signale, radare, prijemnike,
navigaciju, bešumne kamere.

Praćenje, upućivanje na subjekta
praćenja.

Lokatore, blokatore, čipove,
Kartice, kodove, upregnute
brojeve.

Ključ za sve tragove.

Izmislili narukvice, ogrlice,
nanožnice.

Mehanizme kontrole
za prethodno praćenog subjekta.
U najmračnijoj ulici

trezor
za sigurno čuvanje
konzervisanog disanja.
U pet kvadrata
držanje na uzici.

Izmislili sve što treba
za sigurno kretanje, sveznajuće oko.
Zgrčen, ogoljen život čekaju
Mišljenje Velikog brata,
iznad glava jadnika
postavljenog visoko
visoko.

Izmislili spektakl Novog doba.

Ide prenos uživo
hvatanja za vrat, udarca u pleksus,
saplitanja spodoba, metar po metar.
Svi čekaju dojavu o količini muke
raspuknutog čira na želucu,
rasporene slobode
prosute utrobe u etar.

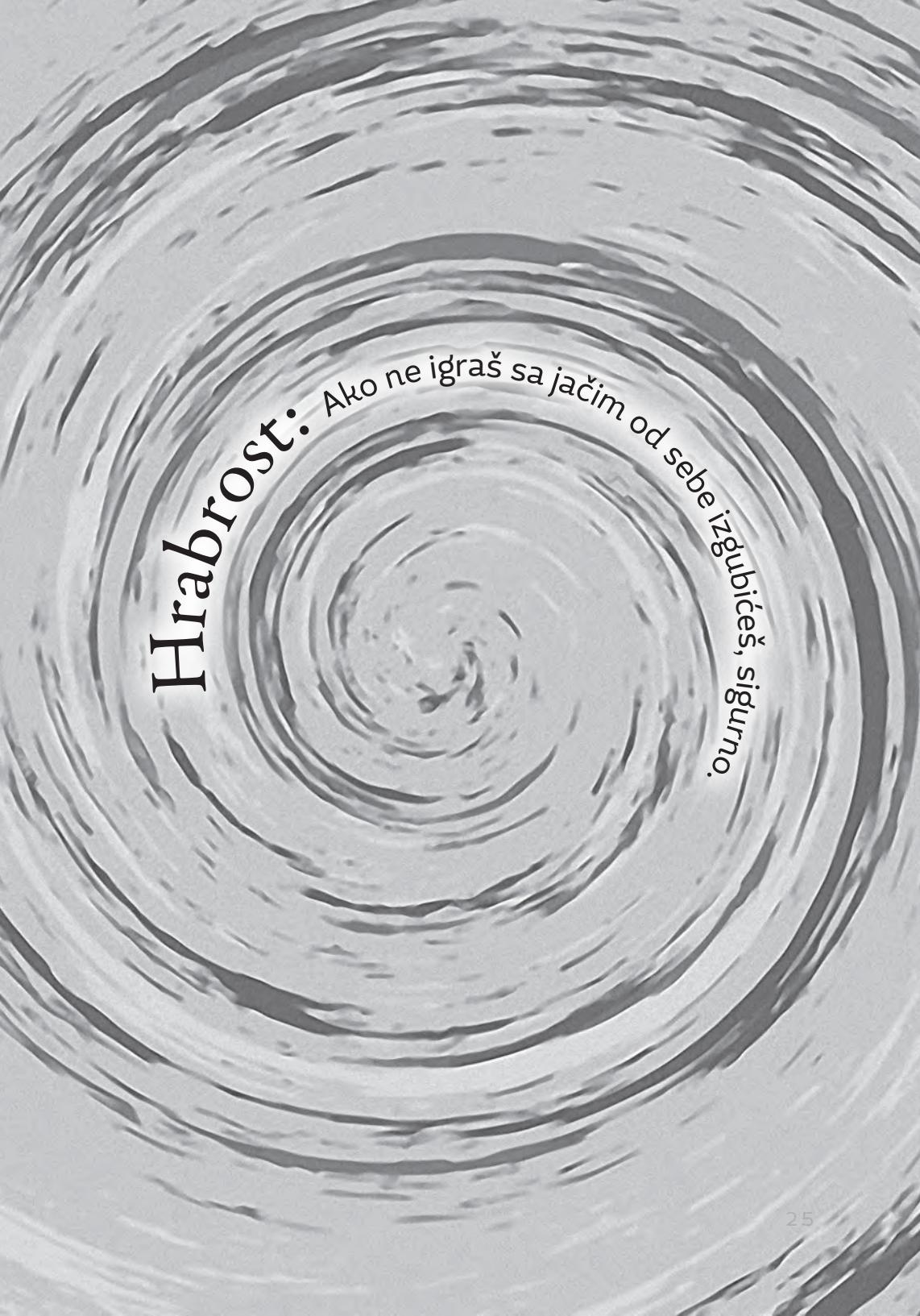
Izmislili kontrolori bjelosvjetski
uvid u podzemnu, podvodnu, vazdušnu,
nadzvadušnu,
astralnu, paralelnu dimenziju.
Ne smije ništa biti
van domašaja!
Hoće i misli da uhvate,
životni smisao ukrote.

Svevidci.
Sve hoće da znaju i vide
a ništa ne vide.
Sve što je Tvorac dao
ima ogledalo, put i samovidjenje.
Svaki tren, svako biće Božije
priča neiscrpnu priču.
Zažima kosmos u riječi, u djelu,
u kamenu, rascvjetaloj krošnji,
u kapima vode.
Istinu Svevišnji daje
na vječni uvid.
Svakom udisaju, novom,
daje isto, sasvim isto
parče slobode.

Raskorak

Misao duha gladna,
neuhranjena,
slabašna i nestalna
ovaj svijet Jadni,
Preostali,
Truli
besciljno i nevažno,
nečujno i tromo
Okreće.

Eto zato
riječi što slijede,
umjesto Ljubavi
Nade i Vjere,
nikad redoslijed stvari
promijeniti neće.

Hrabrost: Ako ne igraš sa jačim od sebe izgubićeš, sigurno.

Izbor

Ostavili ste pljen
da čeka nove osvajače.
Odrekli se,
oprali ruke, još jednom.
Pa se čudite
za raskorak
što cijeli mrkli svijet i dalje se kezi,
što vam putokazi pobrkano štrče
na svakom metru
zaraslog druma,
što umnožene ulice slijepе
ne brišu se gumericom,
u lepljivoj, memljivoj, gustoj mreži
zgužvanog uma.

Igrali ste po ivici nade
brutalno i bahato,
ne mareći što su riječi
davno opozvale značenje,
i tvrdnu vjeru i čist obraz.
Što nebrojeno puta,
nizom pogrešnih pokušaja,
ni za jedno Zašto
niste imali, Bogom dato
Vašem petrificiranom licu
Trajno, nijedno Zato.

Rekoše nam da ste rušitelji.
A evo, sada spasitelji,

Misionari zavjeta predaka,
pa pjenite užurbano,
mrcvarite jezik
kojeg bi razumio običan puk.
Gradite crkve
Hranite gladne
Svete riječi klešete u
kameni pogled,
kameni zvuk.

Neka!
Grijeh je na vrhovima prstiju
i nevinih.
Bližnjim se ne otkida
ono što im bližnji nije dao.
Razlika je u izboru.
Jednima skrušenost i blagost zaleprša
u dahu vječnosti,
a nekim je sat stao.
Korist, neznatna, sitna,
cijedi suvo drenovine drvo
na kojem bi se dovijeka barjačilo
i budila snaga.
Poricanje grijeha.
Istina nepobitna.

Mučnina

U borbi sa vjetrenjačama

*Nemaš prijatelju šanse –
kažu neprijatelji.*

Licemjeri

Pakosnici

Ulizice

Klimoglavci

Pihtije iz koje štrči
užegla, ustajala ljudska.

Ljigavci.

Lignjarnik uredno uhranjen

Gmizavci izlegli,
tankog repa a debelog,
podgojenog vrata.

Paučina ljudska.

Muve ulijepljene u
mreži sunovrata.

*Ti samo udri prijatelju, udri, ali zalud –
kažu dragi neprijatelji.*

Izgleda podgrijavam mučninu badava,
navodeći se da gazim po staklu
koje tako lako razbijam i rasipam,
svakog puta kad zamahnem
u tapaciranu prazninu.

Ama, čujte, podanici,
beskičmena sorto,
vojsko buba-švaba,

branioci lika i djela
voštanih figura,
osvjedočenih baraba!
O, omamljeno stado,
čuli vi, ili prečuli,
mogu i hoću,
dok Bog zapovijeda
snovima uzdiglim svijetlim
i slobodnim umom,
pravo među rogove trule vaše,
niz livadu obad, obad
i rastjerati vas pravcima mojim
do nove, tuđe ispaše!

Zaklon

Shvati!
Taj i slični naumi
ovom prizoru ne škode!

Rastojanja od prokletinja,
okuženih i označenih,
odavno vesla
ovoj luci ne navode.

Vidi!
Namnožila se guba
da list ne pretekne
i dok gozba traje
zubato sunce
vlažnoj mahovini
pravac muti
da i zvijer koja ne utekne.

Muke špijunove

Neću pod ovim svjetлом,
pojačaču malo.

A i nešto šušti, odnekud.

Hoću da te vidim čisto i čujem jasno!

Bilo je mnogo puta,
rekao bih odveć često,
ko da nisi bio
niti štošta čuo
za ovu jazbinu
raznih životinja
sigurno Mjesto.

E, sad slušaj,
napregni uši, zapni iz peta!

Ko što su te učili
ko što si godinama
na zidove čaše prislanjao
i lovio tuđe muke.

Ovo nije trag
kojem se nadaš
niti je prosuta prašina
po koracima koje pratiš.

Ako dovoljno napregneš uši
opet nećeš čuti jauke!

Ćutanje zvoni jače od svega,
što dobro znaš
a znaš uglavnom pogrešne stvari!
Zato i nećeš mrđnuti odatle
Kamenjen ti je otisak sićušnog

obezličenog bića,
svaki naum pokvarene duše smrznut.

U pokušaju života koji dugo traje,
ti se gušiš, gubiš, gušiš,
Zijevaš poširoko a
zalogaj i dalje tako mali
zapinje i zapinjaće
sve dok dostojanstva nemaš
I razum ti je podaništвом
i pohleпom svrgnut.

Heroji

Gle,
dok žure
na grudi hladne
odličje da stave
ne drhte im ruke!
Sjećanjem zarobiše
mišje rupe
u kojim sačuvaše glave.

Gle,
hrabrost veća od one
kojoj počast daju
ko da Boga nema
i ljudi da sude
po sjenci što titra
u tuđem sjaju.

Gle,
Slavom besmrtnom
Ovjenčava se srce veliko
i vjera čista
A besudna zemlja
Trpi beskrajni niz
kamenih ideja
od kojih tek poneka,
ponekad,
zaslužno zablista.

.....
*Jeziva istina - Da su znali
za koga su krvarili
mnogi bi hrabrost opozvali.*

Sumnja:

Ako igraš na sigurno, uvećavaš šanse da izgubiš.

Šansa

Ako je ovo taj
dugo čekani,
beskrajno željeni,
čežnjom dosanjani trenutak,
onih pet minuta
što svako prisvaja
naspram vječnosti...
U vrtlogu trpljenja svjetlucavi titraj
što razdvaja sjenke,
nade i sumnje
od trvenja.
U mutnom viru
nadolazeći spas.

Ako je ovo ta slamka
jednom što se nudi
Šansa u procjepu
Zijev stegnutog grla
Prilika ispruženoj ruci
da iz njega izusti glas...

Onda znam,
to nije zamah
usamljenom oblaku,
posustalom talasu,
umornom cvijetu
na razuđenoj poljani.
To nije luča smrznutom krilu,
okovanom pokretu

kamenoj studeni...

U pijesku što klizi
tek je šum
prošlost u koju tonu
svi trenuci
odbrojani.

Uzimanje-davanje iluzija razmjene

Vjerovao sam, dugo,
da davanje oslobađa,
otvara put do bića,
uvećava šanse da spoznaš ko si.
A sada, gotovo da manje znam
nego ikad.

Ne znam u šta da vjerujem.
Mnogi, što im davah sebe,
raštrkani na sve strane
zanosom otimanja
i dalje se hrane.

Uzimanje je dar, možda.
Vrlina jasnog
cilja i adrese,
čist znak pored
pravog puta.
Otimaci, izgleda,
daljine lako prevare.
Obmana lako namuči
pa nauči
onoga što
u vilajetu mračnom
bezglavo
luta.

Progon

U trenutak oglašen čutanjem,
ko na vatri čuvanim, uplašenim
pogledom,
proviri sumnjičavo usamljeno oko.
A kako kroči u unutrašnjost njegovu
zenicom ostavi razliven trag
i propade, otkliza duboko.

Dugo za njim niko ne dirnu
u rez što napravi.
Niko se ožiljkom tim ne zabavi,
niko ne pređe zlokobni prag.

Od zenice klica osta,
zarobljena,
sama da čeka,
tišini da koleba
sjemena čutanja.
Njima da nadode
i poplavi ko rijeka,
bujicom svih zenica poteče,
sumnju razvjetri,
nadom razvedri,
ulije ih u rodna svitanja.

Kralj

U čeljustima kralja zvijeri,
u stisku zlatnoga lava,
sva vrela krv što lipti
sveta je.
Suza sjajna
Što tone kroz nemoć
oda vječnosti je.

Ne tuguj
za iščupanim srcima.
Za istrgnute,
iskidane duše
za surovi prizor
svaki zgasli pokret
prosut je već trenutak slave.
Kralj nema vremena za juče
ni opterećeno sjutra,
dok kruna
ne pada s glave.

Ne sumnjaj
u opravdanost čina,
kraljevsku gozbu,
zlatne grive uzvišeni sjaj.
Gordost što plijeni
pokornošću se hrani.
Jednakosti nema,
niti će je biti
Ova priča i prije početka
ima određen, težak kraj.

Utočište

Kad naslutim težak dan
od jutra prospem miris
po zelenoj livadi,
srce sakrijem duboko u sebi
a sebe zaboravim
na izdisaju pogleda,
u lakom zamahu misli
na visini,
u krilima ptice.
I osmjehom lažnim
brišem trag za sobom,
sve planine,
sve ravnice.

Žrtva:

Ako daješ da bi dobio, tude šanse tvoja su nesanica.

Alter ego

Stalno kuknjadiš kako ti smeta
što te u stopu pratim.
Evo, radi zdravlja i duševnoga mira,
obećavam, posustaču!
I dajem ti, ovog puta, prednost
ne želeći da je vratim.

Jedan cijeli, veliki korak ti nudim.
Zato hitro kreni, požuri,
trči,
ne osvrći se!
Kad uhvatiš zalet
ni najmanje ne brini,
imaćeš još jedan korak gratis.
Moj.
Unazad.
U prošlost, po raspukloj dubini.

Trči slobodno, teret je na drugoj strani.
Ovog puta imaš veliku šansu
da stigneš gdje odavno želiš.
Prvi.
Ako odmakneš dovoljno
možda i ne krenem za tobom,
samo ti hitaj i prati vrhove,
pogled lako daljine mrvi.

Sve što su ti žedne misli htjele
sad, izvjesno, imaš.

Zagazi u tajne koje si slutio dugo.

Pogledaj, na dohvatu je cilj,
i kad stigneš slavi burno Pirovu
pobjedu.

Neka te ne kolebaju porazi
dok si letio,
a ja bio prikovan
u pogrešnom
redoslijedu.

Trči i ne osvrći se!

Nije greška u prestrojavanju
niti kvar u mehanizmu odbrane.

Princip *hen kai pan*
pozvao je univerzum
da posloži naše mimohode
a potom u kapi vode
otklizi, tiho nestane.

Mogao si ti to davno,

da si vjerovao u sebe

umjesto

što si sumnjao u mene.

Ali, privlačnije je i sigurnije bilo

da si blijeda sjenka

i da te *lumen naturale*

vuče po prašini

dok srčana zvijezda

potpuno ne zgasne.

Mogao si, a nisi.

Kao što ja sada vjerno ne moram za tobom.

Otkačeni smo, konačno, nas dvoje
I ova borba, potres raspolućenog bića,
ubrzo će da splasne.

Žrtva

Slušaj, nešto si zasluzio nešto nisi.
I ne buni se dok zvoni, dugo raznosi echo.
Sporo, i uporno,
goni Tvorac poruku sa nebesa
neplaćenim cehom.
I snažno zove te grubim, dubokim glasom,
ta munja.
Tebe, suštinu mislim, i taštinu tvoju,
povodom svega a naročito tebe.
I istinu pretvara u poziv za spasom.

Hej, ispravi se, uključi,
pomisli, učini i potom čuti.
Ukucan tako u kamen i drvo,
u morsku hrid i bukovinu istovremeno,
zastani a ne zastrani, ne odlučuj.
Jer, ne vidiš baš jasno da čekanja više nema,
da misija tvoja nije bila
niti od tebe, kako si mislio, zavisi Božija anatema.

Ili, hajde, ako sumnjaš,
podvuci liniju, saberi sve što ide.
Ako si mjeru imao,
a nisu je ubili,
nije greška.
Neka sada oni mjere
U servis neka te guraju
U saksiju zapečenu
razrogačenih očiju, balavih čeljusti.

Ko psi bijesni gdje god hoće nek te otkinu i svrstaju
Po neznanju svome nek te postave.

I potom, uzmi, dragi moj, olovku i nacrtaj lik
koji ti misli pohodi.
Zaustavi, konačno, atak aveti na um i dubine svoje.
Ostavi riječ jednu za ostatak,
da se podsjete poznavaci kasnije,
na sve:
dokle si išao,
dokle si mogao,
a šta je Tvorac dao
i šta je ovozemaljski dodatak.

I zapamti, Krsto,
uprkos kosmičkoj tajni
još imaš tapiju nad sobom!
A naročito, u inat preporuci prijatelja,
ostaće neodgovoren, trajno,
jesi li kratko u hladnoj rijeci
ili
bistri izvor drži te,
povodom sebe.
Potajno.
Nečujno.
Nehajno.

Nemoć

Pucanj jedan.
Jedan metak.
I, eto kraja
kroz krvavo krvno
kako krči put.

U poslednjem trzaju bića,
u drhtaju cijelog svemira
iščezava snaga.

U zamućenim zenicama
vrte se i gasnu slike,
svi mirisi i boje
životnog traga.

Hajde, pucaj još jednom!
Jedan život je malo
za trofej,
jedan izdah
slaba je zamjena oduševljenju
za ukus trijumfa.

Pucaj, druže,
ne štedi vještina!
Bistro oko oštrelja, odavno,
i budan sanjaš
zadovoljstvo na vrhu kažiprsta.
Ove ptice ionako besciljno kruže.
Ne žali!
Uplašene sitne zvijeri

tek su jedna
od hiljadu vrsta.

Pucaj,
ponosno mahni rukom!

Stisni pesnicu,

raduj se,

slavi uspjeh!

Ti gospodariš životima
nebitnih.

Ti si vlasnik sudbine

bića sitnih,

nečujnih.

Ti si slavljenik
roda ljudskog,
predator jači od onih
koji reže na tebe.

Ti si lovac, hej, lovac!

Lovci su carevi divljine
a ne, kako zlobnici kažu,
mučenici koji
rogove prekrasnog jelena
kače na hladne zidine.

Žrtve nisu žrtve
(Zar tako ne uče cijelog života)
odabrane za odstrel
u sred prostranog lovišta.
Da nijedno
sitno,

nemušto biće,
u dubini srca,
uplašeno nikad ne cvili
Da nikada nikog
ne boli ništa.

Pucaj!
I dok gledaš kako lipti
vrela krv
udahni duboko
i pomoli se.
Trebaće ti razlog
za taj pomahnitali tren
u kojem svjedočiš kako
smrznuti dah ucrtava plijen.

I klekni, ponekad.
Stavi ruku na čelo.
Učini da umjesto ropca
U biće twoje ušeta
Šapat tihu
Čudesnog Mora
Zov Majke Zemlje
Istina
Oduzetog, otetog, otrgnutog
Božjeg stvora.

Zabran

Trn u šapi vučjoj,
u kandžama orlovim
zvjezdasta drača
ne ometaju
pomahnitali,
uzavreli trk,
sa visina obrušen,
strmoglavi let.

Ovo mjesto
odavno napušteno,
zaboravom zauzeto,
od Boga plan je otet
Pustinja uma
Razvršje nemoći
Usud
lovca i žrtve
Život u čeljusti zakovan
Đavolji ishod, proklet.

Ne zagoni kerove

Ne idi dalje
Od međe koju si sam
Ucrtao
Medvedja pećina
nije odaja snova
koja nudi predah
Zmijska košuljica

smjer pokazuje
i svaki pedalj
koji ne smiješ preći
Tuđi je to zamah.

Put istine

Pričao sam ti godinama o svemu.
Često, stvoreno objašnjavao
mislima teškim,
mašti dopuštao nestvorenog,
strpljivo slagao promišljenu riječ.
Osvojeno utvrđivao,
kamen
po kamen.
Sada,
na kraju svega,
ćutnjom ne daš mi da vidim
kakav čvrsti bedem je li iznikao,
od stijene isklesano
kakvo veliko zdanje,
ili bar temelj,
daljinama stamen.
Pa pitam te, koliko i sebe,
je li to neka vještina,
neko posebno znanje,
da misli tvoje,
riječi oduzete -
urvinom klize na put neznaven.

Pitam te,
neimara imaš li za survano, silno kamenje,
za sve godine prošle
da u nisku sveže.
Da zatrpan odjek osloboди
životno znamenje
od zemljine teže.

Nepovrat

Strah razliven sitnim koracima,
Sloboda prignječena
izvrnutim stopalima
Sumnja zastala u
suženim zenicama
Zalog je trošni
Kukavičje jaje
što drhtavo
ostavljaš.

Krv ponekad uzavrela
od želje ili bola, svejedno,
nada je što brzo iscuri,
uzaludna šansa
za ponor u nadošle godine,
modre dubine,
korakom dugim
sebi da se vratiš.

Sreća:

Oči sunca pune pritajenu tugu ne vide.

Favorit

U ključnoj trci
kladih se na pogrešnog konja.
Grlo broj sedam.
Pogriješih, zaneseno, ponovo,
u preskupoj provjeri
ličnoga vijeka.
I, evo, odzvanja poziv.
Daimonion kaže
Vrijeme je
da se konačno predam
i ne tražim lijeka.

A sve je izgledalo drugačije.
Gusta, duga, lepršava griva
snažne sapi,
crnog, mističnog sjaja.
Moć,
propeta visoko, do neba.
Rzanje
da strah utjera u kosti
i otjera sumnju u ishod,
do beskraja.

Zapeo, raskopitao se u mjestu.
Ljepotan!
Drobio zapeklu zemlju,
gulio goli kamen.
Aždaja krilata, ljuta!
Svaki mišić sabrao

uz bat mamuza.
Taj vranac jednorog,
Ko da ga tuce bikova i lavova
zaziva preko puta.

Izgledalo je tako lako.
Pa, ipak, u ključnoj trci
promaših pobjednika.
Želja moja, grozničava a lijepa,
dozivala tajno
Anđela čuvara i Đavola
da tvrde pazar.
Zalog bila moja
naivnost slijepa.

Dok su svi grlatili
divljom tišinom
da će ta munja nebeska
zapaliti brazdu,
izrovana teška poprišta,
nisam znao da je
grlo broj sedam,
dvadeset i sedam,
šezdесет i sedam,
jedan te isti mamac –
plišani zec
u pasjim trkama,
pasjem vremenu,
u kojem očiglednost ne znači ništa!

Neznanje

Mislio sam da znam
gdje počinje nespretnost uma,
gdje zbrkane misli bacaju sidro.
Ali, mape više nema.
Kapetan ne drži kormilo,
kompas ne nudi sjever,
pravci se gube.
Poslednje veslo se polomilo,
iskre u metalnom mraku
uporno ginu
Greške su umnožene
I sasvim grube.

Mislio sam da imam
rješenje za pometena sjećanja
i pristigli teror praznine;
odgovor za uporni,
prasilni glas;
upijač za razorni
snažni echo;
kontrolu nad prostorom
i vremenom;
nadu u prividni spas.

Mislio sam da vladam
sobom.
A rođen na pogrešnom mjestu,
u pogrešnom trenutku,

u raspršenoj,
i nikad smirenoj,
kosmičkoj prašini.

Grijeh

Kad već zagriznu jabuku
Crvenu
Medenu
Slasnu
Sočnu,
u med taj,
još dok trnu ti zubi,
skrajni dušu.
Srce odmori u sladu.
Sakupi snagu,
trebaće ti,
spremno dok čekaš
strahote da počnu.

Kazna

Mlaziš li obrvom
oku domet,
zbog visina kojim truješ misli,
zbog obaveze plave krvi?
Šutiraš li pse latalice
a miluješ
krvoloke zauzdane?
Prezireš li suvišne?
Odvajaš li pouzdane?
Goniš li prstom riječi,
za slučaj da naiđu gluvi?
Pružaš li u snu ruku sebi
za nebrojene poduhvate
uvijek prvi?
Zijevom razmineš li
molbe zaušćene?
Od njih nabrekle vene
Ko omču namičeš li
niz vrat suvi?
Spas od sunovrata tražiš li
dok oblake svevidiš i razmičeš?
Za dušu mučiš li se?
Od klonulih prosjaka
drhtavo dok uzmičeš,
mučiš li se?

Pogrešna strategija

Od kako znam za sebe
izvlačim jednu ciglu
iz jednog te istog trošnog zida.
Odlažem tamo sitne, drage stvari.
To je, vjerujem, sigurno mjesto!
Pa je vratim, prašnjavu, pažljivo, polako.
I, sasvim moćno, neprekidno, nezaustavljivo,
varam pamćenje – mehanizam utisnutog žara –
da o zidu trošnom, mislim tako često.

Od kako znam za sebe
varam nemoć pod maljem vremena.
Hrabrim se mislima
o sebi, raspetom robu i gospodaru raspeća.
Činim sve da ne učinim ništa,
da ne otkrijem magično skriven trag
pod velom divlje tištine
i sačuvam nadu, bar, da je u uspomenama sreća.

Od kako znam za sebe ne poznajem taj čudni čin
pokušaj čuvanja životnog blaga.
Tajnu.
I drhtim dok ljubim put do zida
dok Odgovor tajim
zašto leđima vučem tovarne sjenke.
Opet, i opet,
puštam da prije nego krenem
Mene skrajnu.

Od kako znam za sebe
ne znam pouzdano baš
zašto umjesto poznate cigle
nikako da postavim neku drugu.
Zamijenim mjesto
i svježim mislima i dahom
učinim ono što moram,
prvo, put ružnim trnjem zaspem
a onda, zemljanim prahom.

Odlaganje poraza

Sve priče o pravom putu
nastaviću sutra,
sljedećeg dana, mjeseca, godine.
Sada sam jako blizu promašaja
koji skupo košta.
Treba sačekati slivenu volju,
sigurnu, ispruženu čvrstu ruku,
sa prstom u pravcu skazaljke na satu.
Skretanje je često
mutilo vidike.
Sitni koraci unazad
paralisali volju,
oduzimali dah
razarali plan.

Hej, dozivam se, opet.
Nastaviću nekog novog,
sigurnog, mirisnog jutra.
Pod ruku sa rano ušetalim suncem
slušati šapat istine.
Odložiti odluku.
Skrnjnuti sebe
u lavirint ogledala –
neprolazni prag
za otrovni odraz blizine.

Ljubav: Kad napustiš sebe saznaćeš ko ti stvarno treba.

Ogledalo

Sklanjaš pogled
i paziš da ti ne vide suzu
oni koji žive od nje.
Čekači, tragači, lovci na led,
Kamenoresci, razbijajući igre.
Čuvaš je, dugo,
u krajičku oka.
Držiš odškrinut prozor
za slučajnog prolaznika.
Slutiš zbumjenost njegovu
kad vidi raskorak
ljepote i tuge
nježne latice i drače.
Umjesto da namjestiš
krivo ogledalo
i pružiš mu izobličeno lice
da ogoli dušu
i prestane da plače.

Sniježna igra

Omamljena
u laganim plesu
sitnim, sanjivim koracima
iskušavaš led.

Dopuštaš srcu jezera
da te pucketanjem
mami
i doziva dubinom
u još dublji san.

U zanosnom plesu,
sklopljenih očiju,
omamljuješ i mene.
Uspavljuješ mi namjeru,
saplićeš misli.
Razlivaš sumnju, posvuda.
Za vječnost hoćeš prizor
bijelog, razigranog labuda.

Ne čini to.
Ledeni ples ne hrani iluziju,
brusi nepogrešivo
kristal za vječnost.
Htjeli smo samo
nježnu, lelujavu pahulju
istine.
Da samo ovlaš zasniježi prava
Prilika.

Za slatku utaju ljubavi,
nismo spremni.
Cijena je previsoka.

Vrtoglavica

Kad uplavi
Otrovna ljepota
drhtanje ledene pustinje
neće potrajati dugo.
Kao ni trag prosutog vina
zatrpan otresenim snijegom
pod teretom slomljenih grana.
Kao ni bol što ciklično
struji kroz sljepoočnice
i vrtoglavicom, često,
opasno prži mozak.
Pa ipak mine,
jednog dana.

Čarobna rotacija zvijezda
čuva poslednje sanjare.
Ples od neba otgnutih,
vječno mirnih
a sad tako razigranih
i usmjerenih,
svjetlucavih
pulsacija
otvoriće put.
Sve odaje kristala.
Sve, samo za tvoje oko.
Cijeli kosmos upregnuće snagu,
ukrotiće
zone kojima plove
duše svijeta,
duboko, duboko.

Ona noć

Svaka riječ, čak i ovako rijetka,
oslobađa dio po dio mene,
Zatočnika zabluda.

Gdje god da pogledam,
šta god dodirnem,
tu si.

Valjda je to usud rasutih riječi,
prosutog pepela
beskrajnih drhtaja
umorne duše.

Bijeg od zamrlih trzaja.

Strah od golog, beskrvnog, bezglavog stanja,
od velikodušne ponude topline,
razorne ravnodušnosti.

Zebnja da ne postane suvi, zapekli trag,
u ozračju tištine.

Daljina

Jesmo li se odmakli dovoljno,
onoliko koliko je trebalo
za osiguran nedohvat,
za bistre misli i zauzdane želje.
Imamo li čist prostor,
omeđen bolnim iskustvom vrelih dodira
trnovitim preplitanjem.
I koliko još vremena treba
da razumijemo prokletu daljinu.
Jesmo li bezbjedno ušuškani na obodu
sopstvenog straha.
Šta ćemo, na koncu, preduzeti
ako sjenka potraje,
ako ostanemo žedni,
ako tvoj put
na puteve moje
odapne strijelu
otrovnog daha.

Igrač

Govoriš tako lako,

Prelako,

ono što mi prija.

O, koliko li ima još zakrvljenih udica!

Znaš rezultat i širiš carovanje nada mnom.

Izvlačiš iz modrine potopljene brodove

novim jedrima.

Pucaš visine.

Pomamljuješ zapjenušane talase

da snaže let uplašenih ptica.

I čutiš, pritom dovoljno, sasvim,

onoliko koliko mi ne prija.

Tanak led nudiš mi, draga.

Brigu dubinama novim množiš.

Ostavljaš misli da broje sebe

i pamte sudar svjetova naših,

do bestraga.

I neću, ne, oklop teški od ove

otvorene i sjajne noći!

Nije to štit

Besudnika.

Avet što mi navire u lice

Pogledaj, baš osmijehom ovim

spremno čekam!

Sve oskudne,

iskrzane misli

snažno gonim
u drugo, bolje mjesto
dobrovoljnog stradalnika.

O srcu i vremenu

Kažeš da sam brz,
prebrz.
Da u danima dugim
strpljenje ucrtava put,
započinje igru plamenova,
iskru lovi u pogledu,
miluje rasuto nebo u tvojim očima
i da zbog te istine
ne smijem biti ljut.

Kažeš da rijetki uspiju da
Dokuče
Tvoje stvarne želje,
Tvoju dušu mirisnu
dodirnu na tren.
Ljestvicu podižeš visoko,
visoko,
dok mislima mojim struji nemir
i svaku riječ snaži
Tvoj pogled snen.

Tačno.
Brzo i prebrzo, možda,
koračam.
Možda je to kamen o vratu
čistoj i uzavreloj žudnji,
ali šta ču...
Nema drugog mene!
U pustinjama mojim,

u spletu potrošenih sjenki,
u vrtlogu dugih
nemirnih slutnji...

Vrijeme: Rožuri slabo gdje stigne. Skazaljka je mamac u vječnoj sedasnosti.

Prelivanje

Kapi kišne
Kosinom
Krša
Krišom
Krivudavo
Klize.
Polako
između,
teškim jutrima nataloženih,
ostavljenih i zaboravljenih,
kapi rose.
Između užarene
i zapekle zemlje.
Između
suvog, beživotnog,
u grč zarobljenog,
u kamen sraslog korijenja.
Između svjetlucavih,
razrogačenih očiju
što u pukotinama
drhtavo čuče,
vjerujući da nedohvatom
prkose.
A ne znajući
da sabranim, sabijenim,
sopstvenim strahom,
ujedno krvniku
i lučonoši,
ledenu tamu
trajno u krv unose.

Kap kišna
Konačno
Koracima
Krupnim
Kroz kamen
Kidiše
Krik
Kape nebeske
Do srca zemnog
u bol razvlači,
survava ga,
obrušava snažnom lavinom.
Satire mu uzmicanje na kozjem putu,
zastrtom suvim lišćem
i podivljajim plamenom.

Kap poslednja
Krvava borba
Kroz labyrinthe
Kule kosmičke
Krajnja snaga
Koja pogled i
Krila umornog starog orla
Kuje olovom.
Korijenjem korov kovitla
i upliće.
A goni ga nebu,
uči slobodi.
Uzdiže da zapršti još jednom
nad usamljenim gnijezdom
lagano što se gasi.

Poslednja misao
Obezglavljenu žrtvu
Napušta,
Nespremna
Nevoljna
Nejaka
Da odluta daleko
I u zaborav se skrasi.

Kap kišna
Konačna
Krstom dozvana
Kidana nebeska nit
Kisjelina što utrobu razjeda

Kišna kap krvava

Kap modro tamna
Gorka, mukom odabrana
Poslednja
Ona koja
Žuč pokreće
Dok sve utvrđene
Zbrinute, udomljene
Odbrojane i buduće kapi
Uznemirava.

Ona što razotkriva
Dok preliva.

Povratak

Grudima upireš u gvozdena
hladna vrata.
Tražiš zarobljeni odraz.
Hoćeš da uđeš u sobu
radosnih, godina mladih.
Hoćeš prvi, trapavi let
Rugalice ptice
ostavljene, ušuškane u rascjepu vremena,
još jednom da priviješ uz lice.

Ruke pružaš kroz zatvoreni prozor,
staklenim rukavicama
miluješ uzdrhtalo mladunče života.
Hoćeš da uđeš u sobu djetinjstva svoga
da te zapljušne
davno smirenji talas
sve nevinosti i radosti,
sva čistota.

Mrvicom sjećanja živog
dozivaš rukoplet prve igre
protkan kroz rasute igračke.
Bistro oko, dragi dječji osmjeh
išteš za prizore kojih
odavno u dubokim brazdama
na tvome licu
nema.
Kao što nema svjedoka vjernog
koji prati tvoje teške korake

i ponekad plati
umorne tragove.

Hoćeš da uđeš
u sobu djetinjstva svoga
a ne vidiš
da svaki pređeni metar
u nebesa za sobom podiže pragove.

Sjećanje

Poslednja sijalica
u uglu trošne
razrovane ulice,
poslednji orijentir
u kasnim dolascima,
poslednje uporište
za umorne od lutanja,
poslednji tračak sigurnosti
nevoljnicima
trepti na mahove.
Treperi ko staro
umorno sjećanje.

Od neznavene ruke sačuvana
Jakim mrazom
i kišom snažnom udarana,
ipak stoji.
Usamljeno pulsira
kao signal nekog višeg bića.
Sabira daljine,
doziva još mira.
Traži
poslednjem crnom leptiru
sigurno utočište
Samoću koju
Niko ne vidi
I ne dira.

Sat

Dok buntovna misao
na nepravdu vjekovima reži
i stoliči pravilo samoukidanja,
ćutanjem ponekad jače
nadolazi priča
da umrtvljenu,
malaksalu istinu,
koja nikuda nikada ne bježi,
uzalud i uzalud i uzalud
duboko tamniče
Posvojitelji,
njegujući razloge
što u stalnoj namjeri
nepomično leži.

Sat nije stao, prijatelji,
posvećeni mjerači,
Ljubitelji potrošenog vremena.
Sve brige smo brižili brižno
i tako alavo zinuli za
zalogaj kojeg nismo mi solili.
Sjutra za juče, danas za uput prema
hiljadu lica istine podjednako molili.
Nadali se.
Tamo se odvajkada
pouzdano garantuje spas.
Ne umijemo mi, izgleda,
drugačije.
Sve dok mjerači, sajdžije, vlasnici protoka

imaju odgonetku,
za dalje trajanje
presudan glas.

Stvari

Veliko, crveno dugme
u požutjeloj, polegloj, zamršenoj travi
na ivici tužnog bulevara.
Opušci sabijeni u betonske ploče
novog rada.
Smog od zahuktalih, velikih mašina
dimnjaka,
zaboravljenih polazišta
zavaljen na niz pukotina
ispeglane kadrme.
Zgužvana, blatom zarobljena, naslovница
skandal novine
sa još svježim olovom
upija prvi sunčev zrak.
Puca u pogled niz tragedija,
prevara, najavljenih neprilika
koje čekaju provjeru stvari
pred još jedno sumorno veče,
pred ožednjeli mrak.

Prazne kese,
velike, crvene, plastične,
iskidanog natpisa,

– Dom.

Sjenka omeđena žicama
Razvaljenog, starog, velikog crvenog
porodičnog kišobrana.
Prostor zakucan u pukotini vremena
u kojem niko ne stari.

Vrijeme stalo u pokretu silueta
koje tupim pogledima
jedna drugoj oduzimaju snagu,
premještaju značenja
u poredak stvari.

Poruka starosti

Ako se k'o nekolike kapi
ustajalog bljutavog pića
razlivaš po dnu čaše
i boriš da ne izvjetriš,
ako teške noći gone ti misli
kroz otvoreni prozor
i razbijaju o ogromno kamenje,
morama te muče,
muku kroz tebe progone,
bodljikavu žicu razvlače...
Ako ne znaš ko ti glavu želi
i uporno je čeka,
A jednom zaželiš da znaš,
ispruži staračku ruku,
podmetni uvelo stopalo,
možda se đavo, tvoj čuvar,
spotakne i ispusti ti oči.
Možda suze u njima
teške noći rastvore u zori.
Možda ti srce žudno
zaigra, ko nekad.
Iz duše, još jednom,
mladost progovori.

Zaborav

Ova smrt najviše боли.
Tren kad te zaborave
i osuše se pokušaji,
kad sudar duhova prošlosti,
ne pomaže, nimalo,
zakrčenim mislima.
Vijenac lažne slave
surovi je dokaz
velike greške,
grubog promašaja,
zaludnosti zaloga
sijede glave.

Ova smrt najmanje brine
lažno uplakane,
iako anestezija grla vješto
vara poslednji izdah.
Izgleda, taj u vječnost neće nikad.
Zduvači, razvijači straha,
goniči pamćenja
znaju da je strpljenje,
presudno važno.
I čekaju rušitelji, spremno čekaju
majstori
u kidanju vremenskog niza.
Čekanjem požuruju kraj, snažno.

Ovaj život je muzika
Slušaj

Zasviraj
Igraj
U priče o potrošenom vremenu
Ne vjeruj
U srušeno makar se na njemu
Novo jezgro diglo
Ne diraj.

Povratak

Hvala na posjeti.
Dodîte nam opet.
Ali, ne danas
ili sjutra,
ili nekog drugog dana.
Tek onako usput,
dođite kad uočite da smo spremni.
Kad vidite da je planeta
širom ruke raširila,
srce otvorila.
Kad postanemo zreli
za novo sretanje.

Dodîte u zoru
novog doba
novih ljudi.
Mi smo potrošili zalog.
Imali sve,
ostali bez išta.
Ne vjerujem da vam treba
ostatak ludosti,
gomila zgarišta.

Umjesto pogovora

Božiji putevi su nedokučivi. Ljudske sudbine često nedostupne racionalnom pristupu složenog bitisanja. Međutim, univerzalna osnova *Vjera-Nada-Ljubav* isijava jasnoćom, uzvišenošću i odgovornošću prema sebi i bližnjima.

U to ime, ime zahvalnosti i ljubavi uz koju sam lakše podnio sudsar sa *svijetom*, rukopis potpisujem, za sebe, posebnom pjesmom. Ona strukturalno ne pripada sadržaju na prethodnim stranicama, stilski ne pripada uobličenom iskazu kojim se poetski zaokružujem. Ni produženoj, ekstenziranoj misli ne pripada, ni emocijom ne svrstava se...Prosto, od svega što može biti vrtlogom i vrtoglavicom od mira do nemira obuzeto amputirani je, dugo čuvani trenutak zahvalnosti za sve putokaze. Za plašt satkan od brige i blagosti. Za radost prvog a potom snagu daljeg koračanja. Za osmjeh kad ispliva vrijednost mene, šegrta pregaoca. Mogućnost kao čitaoca da udah-nem magiju svijeta čitanja. Mnogih značenja. Da slavim uzvišenost čina rađanja.

Majka

Sjaj.

Sjaj u majčinom oku

Moja radost

Moja igra

Moja snaga

Moj miran san.

Sjaj.

Sjaj u majčinom oku
Otvoreno nebo plavo
Uzdrhtalo srce
biserne školjke.
Razigrana želja
za ustreptali dan.

Sjaj.

Sjaj u oku moje majke
Nježni dodir orošene duge
Blagi osmjeh u dodiru svile
Topli smiraj
u zanosu najljepše bajke.

Sjaj.

Sjaj izliven u iskru
oka moje majke.
Svjetlost kroz život
što istrajno prati.

Dug,

dug koji niko i nikad,
uprkos bogatstvu svijeta,
ne može da vrati!

Riječ izdavača

Krsto Vuković, *Vertigo* – poezija

Pokrenuvši svoju izdavačku djelatnost prvi put aprila 2017. godine, JU *Narodna biblioteka Budve* je do januara objavila ukupno sedam knjiga, od kojih je knjiga poezije **Vertigo** Krsta Vukovića najnoviji naslov koji nudimo čitaocima.

Princip kojim se *JU Narodna biblioteka Budve* rukovodi prilikom odabira autora i knjiga koje će publikovati je *princip zavičajnosti*; bilo da su autori porijeklom iz Budve, bilo da žive i stvaraju u Budvi ili pak da pišu o Budvi inspirisani njome ili da su toponimi u njihovim djelima u vezi sa budvanskim krajem.

Krsto Vuković dugi niz godina živi, stvara i ostvaruje se u Budvi veoma kreativno i plodno. *Narodna biblioteka Budve* je, prepoznavši kvalitet i vrijednost ponuđene zbirke poezije **Vertigo**, odlučila da štampa ovu knjigu kao zasebnu publikaciju. Ipak, i pored namjere da budvanska *Biblioteka*, kao institucija kulture čije postojanje datira od 1864. godine, bude dom gdje će stanovati knjige zavičajnih autora, i pored želje i nastojanja da nikog ne odbijeemo, jedini kriterijum kojim je predvođena naša izdavačka djelatnost je isključivo kvalitet štiva koje se namjerava štampati.

Vertigo

Živimo li u *Pasjem vremenu/U kojem očiglednost ne znači ništa* - poezija odgoneta, spoznaje, ne nudi rješenja, jer to i nije zadatak umjetnosti; sam odgovor je možda u *neuhvatljivom zanosu*. Da li smo postali suviše površni, pa u dubine ni misli, ni osjećanja, ni duše ne silazimo, a bilo bi spasonosno *makar bila/gubitkom prokleta*. Insistiranje i svojevrsno lamentiranje nad duhom i duhovnim, te dušom i duševnim provijava gotovo svim stihovima zbirke pjesama **Vertigo** Krsta Vukovića. Vrtoglavo, na šta i sam naslov upućuje. *Zone kojima plove/duše svijeta* upućuju na dubine, i eksplicitno i etimološki. A šta bi u toj plovidbi prigrnila duša do: *Nutrinu bez/ukusa gorčine/I sumnje/Da je bilo smisla/Opirati se/Osmišljenom, njegovanim/Kraju.*

A na tom mogućem kraju jedino ogoljen život lišen *navigacija, praćenja, lokatora, blokatora, čipova, kartica, kodova...* svakome u stvari pruža *isto parče slobode*.

Kolika je moć slobode izbora ukoliko ona uopšte postoji u *ljepljivoj, memljivoj, gustoj mreži zgužvanog uma*, i ko ili što je danas spas i spasenje, a ko ili što rušitelj i rušenje? U ovim oportunim kombinacijama mogli bismo učitati i spas u pepelu, odnosno iz pepela. No, u rađanju iz pepela uvek su za *herojstva* potrebne mišje rupe.

Po principu suprotnosti u gradaciji, ili degradaciji, nižu se mnogi stihovi **Vertiga** Krsta Vukovića. Čini se katkad da smo zapali u fazu kada jasno ne rasuđujemo, kada je uistinu potrebno da nam se crno objasni kao crno, da bismo bijelo i svjetlost bili sposobni i spremni doživjeti kao svjetlost i spas u šansi da spoznajom nemoći nadvladamo nemoć, dugim

korakom u povratku sebi, za trofej: *Jedan izdah premalo/
Slaba je zamjena oduševljenju/Za ukus trijumfa.*

I gdje, i kako naći utočište kada je život *u čeljusti zakanovan!*? Najljepši, a pouzdan putokaz je pjesma-minijatura istoimenog naslova *Utočište: Srce sakrijem duboko u sebi/A sebe zaboravim*. Ovome bismo mogli dodati *nečujnost i nehajnost* žrtve kao mogući i svojevrsni nebosklon i bistri izvor.

Možda najjače, a najsuptilnije i najslikovitije emociju (sasvim drugačiju nego u prethodnim ciklusima) izražavaju stihovi poput onog, uslovno rečeno, ciklusa poezije o ljubavi:

*Izvlačiš iz modrine potopljene brodove/Novim jedrima
pucaš visine/ Pomamljuješ zapjenušane talase/ Da snaže let
uplašenih ptica.*

Eksplicitna i jasna, egzaktna nemogućnost povratka i ponovnog spoznanja djetinjstva, koja kada bi bila moguća, učinila bi nas besmrtnima i izlijječenima. No, pragovi su previsoko: *Hoćeš da uđeš/U sobu djetinjstva svoga/ A ne vidiš/Da svaki predeni metar/U nebesa za sobom/Podizje pragove.*

Čini se da pjesma *Stvari*, slikovita i inventivna, na metonimijski način, odslikava poredak značenja.

Završni stihovi posljednje pjesme: *Mi smo potrošili
zalog/Imali sve/Ostali bez išta/Ne vjerujem da vam treba/
Ostatak ludosti/Gomila zgarišta* – su u stvari svojevrsno retorsko pitanje upućeno i nama i generacijama koje dolaze. Međutim, poetska, stvaralačka „ludost“ zasigurno nije gomila zgarišta, što potvrđuju stihovi Krsta Vukovića, već dakako, kao umjetnost i umotvorina nesvakidašnjih dometa, u ma kom vremenu svima potrebna.

Na koncu, ovi će vrtoglavi stihovi premreženi: Slobodom, Hrabrošću, Sumnjom, Žrtvom, Srećom, Ljubavlju i Vremenom, poredanim gradacijom (jer sloboda bića je tek preduslov), bez stvarne vrtoglavice svakidašnjeg, čitaocu pružiti užitak u oneobičenim stihovima i ljepoti poetskog svijeta.

Biografija autora

KRSTO S.VUKOVIĆ – Rođen 27.07.1967. u Bijelom Polju. Osnovnu školu završio u Mojkovcu, Srednju medicinsku u Podgorici, Filozofski fakultet u Nikšiću. U stalnom radnom odnosu od 1994. u SMŠ „Danilo Kiš“ u Budvi kao profesor sociologije a shodno potrebama škole držao i nastavu iz logike, filozofije, ustava i prava građana, prava, privrednog prava, sociologije kulture, komunikologije, građanskog obrazovanja i debate. Učesnik brojnih međunarodnih naučnih konferencija, stručnih skupova, okruglih stolova, tribina. Koautor najnovijeg predmetnog programa – Sociologija, za gimnaziju (2016), recenzent udžbenika sociologije kulture, autor elaborata o mjestu i ulozi lokalne samouprave u obrazovnom sistemu. Supervizor Ispitnog centra Crne Gore. Od 2008-2010. angažovan kao predavač parlamentarne debate na „UDG“ u Podgorici. U 2012. predavač na Fakultetu u Kotoru: Predmet – *Savremeno crnogorsko društvo*. Autor izbornog predmeta *Debata* za 2.razred Gimnazije, voditelj Debatnog programa Crne Gore i selektor nacionalne reprezentacije (učešće na 5 svjetskih prvenstava - Vels 2006, SAD 2008, Qatar 2010, Turska 2013. i Njemačka 2016.) i 2 Evropska prvenstva (Njemačka 2006. i 2011). Autor programa i direktor Debatne akademije u saradnji sa moskovskim univerzitetom RGGU. Međunarodni predavač u domenu teorije i tehnika debate i autor brojnih projekata raznovrsne profilacije tema civilnog sektora. Predsjednik udruženja *Prosvjetna zajednica Crne Gore*.

Društveni aktivista – osnivač, rukovodilac i član brojnih organizacija (društva dobrovoljnih davalaca krvi, šahovski klubovi...). Organizator brojnih lokalnih, nacionalnih i međunarodnih manifestacija.

Autor TV emisija *Misionica* (RTVCG), *Dijalog* (RTV Budva) i postproducent serijala *Navedi dobar razlog* (FTV Sarajevo). Autor 3 dokumentarne festivalske emisije (Slovačka i Bar): „*Dijalog*“, „*Tranzicioni Diznilend*“, „*Romi*“. Autor (režija) pozorišnih predstava „*Maturanti*“, „*Sud*“ i „*Zločin i nagrada*“.

Izdavač knjige kratkih priča *Petrifikacija* Dragana Radulovića, romana *Vječnost u plamenu sna* i knjiga pjesama *Ognjena zamka i Koštac pod sidrom* Nataše Žurić. Osnivač, glavni urednik i autor brojnih rubrika časopisa *Dijalog*.

Autor knjige pjesama *Zaklon* (1999) i kapitalne monografije *Debatni program Crne Gore* (2012). U štampi knjiga iz domena sociologije kulture *Kriza smisla – bolest savremenog društva*.

Dobitnik brojnih nagrada: Državna nagrada (Vlada Crne Gore-Ministarstvo zdravlja) za vaspitno-edukacioni rad 2009; Međunarodna nagrada CKD, Sarajevo, 2012; Zlatna plaketa DDKB 2008; Zlatna plaketa Centra *Logos* 2012; Međunarodna nagrada Centra za kulturu dijaloga, Mostar 2016; Zlatna plaketa - Akademija u UNITIC centru, BiH, 2017; CKKL: Nagrada - najbolji profesor mentor Debatnog programa Crne Gore za period 1997-2017...

SADRŽAJ

Kad napustiš sebe saznaćeš ko ti stvarno treba (crtica o pjesničkoj zbirci Vertigo Krsta Vukovića)	7
Sloboda:	
Ako ne znaš pravila možda si u prednosti.	11
Igra	13
Uloge	15
Opsesija	17
Bijeg	19
Goli život	21
Raskorak	23
Hrabrost:	
Ako ne igraš sa jačim od sebe izgubićeš, sigurno.	25
Izbor	27
Mučnina	29
Zaklon	31
Muke špijunove	32
Heroji	34
Sumnja:	
Ako igraš na sigurno, uvećavaš šanse da izgubiš.	35
Šansa	37
Uzimanje-davanje / iluzija razmjene	39
Progon	40
Kralj	41
Utočište	42

Žrtva:

Ako daješ da bi dobio, tuđe šanse tvoja su nesanica.	43
Alter ego	45
Žrtva	48
Nemoć	50
Zabran	53
Put istine	55
Nepovrat	56

Sreća:

Oči sunca pune pritajenu tugu ne vide.	57
Favorit	59
Neznanje	61
Grijeh	63
Kazna	64
Pogrešna strategija	65
Odlaganje poraza	67

Ljubav:

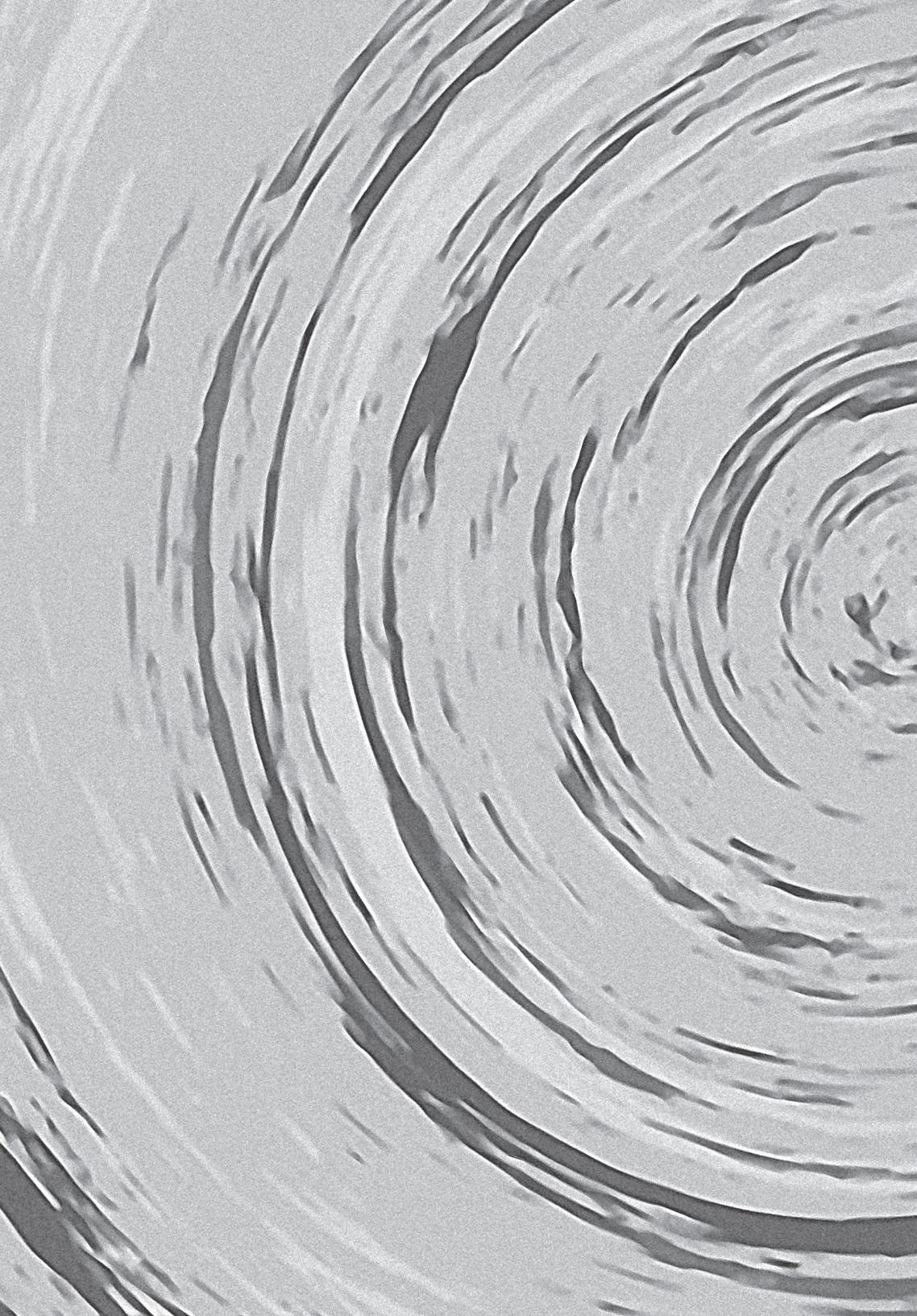
Kad napustiš sebe saznaćeš ko ti stvarno treba.	69
Ogledalo	71
Sniježna igra	72
Vrtočlavica	74
Ona noć	75
Daljina	76
Igrač	77
O srcu i vremenu	79

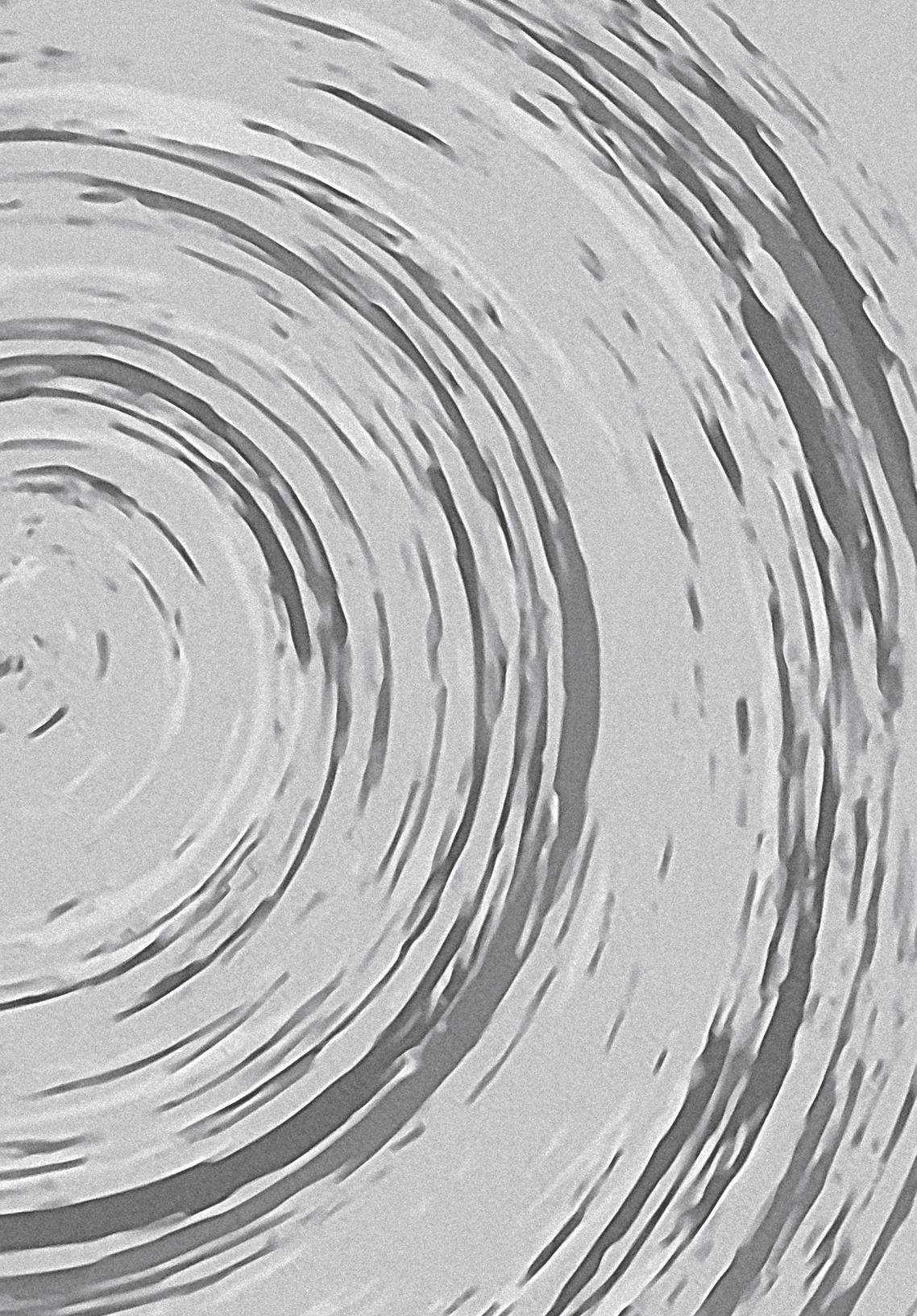
Vrijeme:

Ko žuri slabo gdje stigne.

Skazaljka je mamac u vječnoj sadašnjosti.

Prelivanje	81
Povratak	86
Sjećanje	88
Sat	89
Stvari	91
Poruka starosti	93
Zaborav	94
Povratak	96
Umjesto pogovora	97
Majka	97
Riječ izdavača	99
Vertigo	100
Biografija autora	103

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9780-8-2
COBISS.CG-ID 34621968
